

righederne. Skjøndt det vistnok ikke oprindelig var Meningen med § 23 i Forordningen af 10de Juli 1795 at undtage civile Sager, der anlægges af Ministerierne og Øvrighederne, og skjøndt det altsaa endnu mindre var besjæet at udvide denne formentlige Undtagelse analogisk til Sager, der anlægges mod Ministerierne og Øvrighederne, har der dog for længst dannet sig en fast Retsspraxis i denne Henseende. Men efter Forholdets Natur er der aabenbart ingen Grund til, at civile Sager, hvori det Offentlige er Part, skulle være undtagne fra den tvungne Forligsmægling mere end andre civile Sager; thi det lader sig paa ingen Maade sige, at Forlig ikke kan indgaas i saadanne Tilfælde, og at Forligsmæglingen som en Følge deraf vil være en unyttig Formalitet. Selv bortset fra, at det neppe er rigtigt, at vedkommende Myndigheder under ingen Omstændigheder kunne være berettigede til at lade noget af paa det Offentliges formentlige Forordninger, og bortset fra, at det Offentlige ligesaa vel som den Private i mange Tilfælde fornøstigtvis maa foretrække et billigt Forlig for en Proces, hvis retlige Resultat eller faktiske Fordelagtighed er tvivlsom, vil det jo kunne tænkes, at et Forlig kan opnaas, hvorved den Private paatager sig alt, hvad der fordres af ham. Og naar han er villig hertil, synes det dog høist urimeligt, at han, fordi det Offentlige er hans Kreditor, skal nødes til at udholde en Proces, som kunde være undgaaet, og underkastes de deraf flydende Udgifter. De samme Grunde, som tale for at fordrø Forligsprøve i Sager, der anlægges af det Offentlige, gjælde ogsaa med Hensyn til Sager, der anlægges mod det Offentlige. Til det Anførte kommer, at det kan være tvivlsomt, hvilke offentlige Myndigheder den i Forordningen af 10de Juli 1795 § 23 indeholdte Bestemmelse angaar, og den i saa Henseende uddannede Praxis er ingenlunde sikker eller fri for Inkonsekventer.

ad § 3.

Forordningen af 10de Juli 1795 foreskriver kun, at ingen Sag undtagen i de Tilfælde, som Anordningen udtrykkelig nævner, maa antages til Behandling og Paaskjendelse af Domstolene, medmindre Sagføggeren ved Attest fra Forligskommissionen beviser, at mindelig Forening har været forsøgt og ikke er opnaat, og Forordningen af 20de Januar 1797 forbyder kun at optage Thingsvidner, forinden Hovedsagen er indkommet for Fredsmæglerne. Skjøndt det herefter kunde synes, at Lovgivningen kun opstillede som Regel, at Sagen ikke maatte anhvængiggjøres ved Retten, førend Forligsmæglingen var afsluttet, er det dog bleven antaget for Meningen med disse Lovbestemmelser, at overhovedet intet Skridt til at fremme Sagens Afgjørelse ved Rettergang gyldigen kan gøres, førend Forligsmæglingen er endt, og som en Følge heraf, at en Stævning, som er forkyndt førend Forligsmæglingens Tilendebringelse,

er ugyldig, saa at altsaa Sagen, naar den senere fremmes paa Grundlag af denne Stævning, skal afsjæses, i al Fald dersom Modparten udebliver eller møder og protesterer; om Sagen skal afsjæses, dersom Modparten møder og ikke paastaar det, anses som et tvivlsomt Spørgsmaal, idet der for den benægtende Besvarelse kan ansøres, at Parterne gyldigen kunne aldeles frasfælde Indstævning og som en Følge deraf ogsaa maa kunne lade en ugyldig eller mangelfuld Indstævning staa ved Magt, medens der for den bekræftende Besvarelse kan ansøres, at Forligsløvgivningens Diemed overhovedet udtræver, at der ikke forinden Forligsmæglingen maa gøres nogen som helst Udgift til Rettergangs Fremme, efter som den Omstændighed, at saadan Udgift allerede er gjort af den ene Part, i og for sig kan være en Hindring for Forlig. Det Anførte er imidlertid vistnok et Bevis paa den altsor vidt drevne Omhu for at fjerne alle optenkkelige Hindringer for Forlig, der i tidligere Tider har gjort sig gjældende, og paa den aldeles overdrevne Vægt, der er bleven tillagt Forligsmæglingen, saaledes at Hensynet til dens muligste Virksomhed og Betydning har trængt andre lige saa vigtige Hensyn tilbage. Paa den ene Side ligger det meget sjænt at formode, at den ringe Udgift, som Stævnings Udtagelse og Forkyndelse medfører, skulde blive en virkelig Hindring for Forlig, hvor det ellers er i Parternes Interesse at indgaa et saadant; Forligsløvgivningens Diemed kan derfor ikke antages at lide noget alvorligt Afbræk derved, at det maatte være tilladt at undtage og forkynde Stævning førend Forligsmæglingen. Paa den anden Side vilde det tjene ikke lidet til at paaskynde Sagens Gang, i Tilfælde af at Forlig ikke maatte komme istand, om Stævningen kunde forkyndes og Forligsmæglingen foretages i den Tid, Stævnevarsellet løber, navnlig i saadanne Tilfælde, hvor længere end 8 Dages Stævnevarsel skal benyttes. Da man nu maa antage, at Hensynet til at fremskynde Sagens Gang fortjener Fortrinet fremfor den fjerne og lidet rimelige Mulighed, at de hertil medgaaende Udgifter skulde blive den afgjørende Hindring for Forlig, har man i § 3 foreslaaet, at Stævningen ikke skal tabe sin Gyldighed, fordi den er forkyndt førend Forligsmæglingens Tilendebringelse, men da det undertiden kan hændes, at Forligsmæglingen, navnlig naar Sagen under samme udsættes, kan trække længere ud end oprindelig kunde paaregnes, foreslaas det tillige, at hvor Forligsmæglingen ikke er sluttet til den Tid, Stævningen falder i Rette, bliver Sagens Inkamination at udsætte, indtil Forligsmæglingen er sluttet, og hvis Forlig kommer i Stand, vil der altsaa ikke blive Spørgsmaal om at udrede Inkaminationsgebyr eller Promillegebyr, hvilke ere de første forholdsvise betydelige Udgifter til Rettergang. Det er en Selvsølge, at Sagen maa foretages den Dag, Stævningen falder i Rette, og